

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

والنتین کاتاسونوف* (Valentin KATASONOV)

برگردان از: ا. م. شیر

۱۳ اپریل ۲۰۲۱

صندوق بین‌المللی پول و نسخه جدید اجماع واشنگتن

دریافت وام از صندوق بین‌المللی پول، ممکن است منوط به واكسیناسیون همگانی (اجباری) جمعیت بشود.

اجلاس بهاری صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی که طی آن این مؤسسات مالی بین‌المللی به طور سنتی برنامه اقدام برای سال جاری را تعیین می‌کنند، بتازگی به پایان رسید.

صندوق بین‌المللی پول بلافاصله بعد از اجلاس یکسری تصمیمات اتخاذ کرد. جلسه کمیته بین‌المللی ارزی- پولی صندوق برگزار شد. این نهاد مشورتی، پیش‌نویس تصمیمات هیأت مدیره صندوق را آماده می‌کند، هر سال دو جلسه تشکیل می‌دهد و هیأت مدیره صندوق از ۲۴ نفر تشکیل یافته است. کمیته بین‌المللی ارزی- پولی صندوق بین‌المللی پول همچنین شامل یک مدیر از فدراسیون روسیه نیز می‌باشد (وزیر دارائی، آنتون سیلوانوف- Anton Siluanov).

به دنبال چهل و سومین جلسه کمیته بین‌المللی ارزی- پولی صندوق بین‌المللی پول در تاریخ ۸ اپریل بیانیه رسمی منتشر شد. در این بیانیه آمده است بهبود اقتصادی جهان که سال گذشته در اثر «همه‌گیری» آسیب دید، سریعتر از آنچه پیش‌بینی می‌شد، اتفاق می‌افتد. دلیل اصلی این مدعا مایه‌کوبی (واکسیناسیون) در بسیاری از کشورها می‌باشد. کمیته بین‌المللی ارزی- پولی صندوق بین‌المللی پول معتقد است، که موفقیت در بهبود اقتصاد جهانی رابطه مستقیم با سرعت و مقیاس مایه‌کوبی در جهان دارد. علاوه بر این، صندوق بین‌المللی پول آماده است از تحقیقات واکسین‌ها، تولید و استفاده از آنها حمایت کند. برای همکاری نزدیک با سازمان جهانی بهداشت نیز ابراز تمایل کرده است.

در بیانیه رسمی همچنین آمادگی برای پیوستن به اجرای پروژه‌های «کربن‌زدائی» از اقتصاد ابراز شده است. در پرتو آنچه که صندوق بین‌المللی پول، مانند بانک جهانی آماده است خود را وقف مبارزه با تغییرات آب و هوایی بکند، بسیاری از تغییرات پیش‌بینی شده در رویکردهای همکاری با کشورهای عضو صندوق را مورد توجه قرار می‌دهند. پیش‌تر، اگر این رویکردها با توجه به موازین اجماع واشنگتن تعیین می‌شد، در نسخه جدید الزامات اضافی در مقابل کشورهای مایل به دریافت وام مطرح خواهد شد و آنها، شامل مایه‌کوبی همگانی؛ اقدامات برای اعمال قرنطینه؛ کربن‌زدائی از انرژی، صنایع و حمل و نقل؛ حذف مناطق به اصطلاح حفاظت شده از چرخه اقتصادی خواهد بود.

کمیته بین‌المللی ارزی- پولی صندوق بین‌المللی پول توجه ویژه‌ای به سیاست‌های بانک‌های مرکزی مبذول می‌دارد. در بیانیه گفته می‌شود: «در صورت لزوم، سیاست پولی- اعتباری باید انطباق‌پذیر باقی بماند». این بدان معناست که بانک‌های مرکزی می‌توانند به حمایت از حجم عظیم پول ادامه دهند.

در سال ۲۰۲۰ بانک‌های مرکزی حجم پول را ۱۰ تریلیون دلار افزایش دادند. نقدینگی اضافی به بازارهای مالی سرازیر شد و شاخص‌های سهام را به بالاترین سطح رساند. دو بانک مرکزی، یعنی، بانک فدرال رزرو ایالات متحده آمریکا و بانک مرکزی اروپا به ویژه خود را متمایز کردند. ترازنامه بانک فدرال طی سال گذشته ۳/۱۹ تریلیون دلار رشد کرد و ۳۲۵ میلیارد دلار دیگر در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ به آن اضافه شد. بانک مرکزی اروپا تراز مالی خود را طی سال گذشته ۲/۸۴ تریلیون یورو افزایش داد. تا امروز (پایان سه ماهه اول سال ۲۰۲۱) دارایی بانک‌های مرکزی پیشرو به مقادیر زیر (تریلیون دلار) بالغ شد:

بانک مرکزی اروپا- ۸/۹؛ بانک فدرال رزرو آمریکا- ۷/۸؛ بانک مرکزی جاپان- ۶/۶؛ بانک مرکزی چین- ۵/۹؛ حجم برابری دارایی‌های همین بانک‌های مرکزی نسبت به تولید ناخالص داخلی در پایان سال ۲۰۲۰ به «٪» چنین بود: بانک مرکزی اروپا- ۵۹/۱؛ بانک فدرال رزرو آمریکا- ۳۳/۴؛ بانک مرکزی جاپان- ۱۲۷/۴؛ بانک مرکزی چین- ۳۵/۱. صندوق بین‌المللی پول از این سیاست بانک‌های مرکزی عملاً حمایت کرد. برای درک این که سیاست «انطباقی» بانک‌های مرکزی به سقوط ارزهای ایجاد شده و متعاقب آن، به بحران مالی- اقتصادی جهان منجر خواهد گشت، لازم نیست یک اقتصاددان بزرگ باشید.

صندوق بین‌المللی پول اکنون به مبالغ هنگفتی پول نیاز دارد. در بیانیه سخن از سهمیه کشورها در سرمایه صندوق می‌رود. هر پنج سال یک بار، صندوق در مورد موضوع سهمیه‌ها تصمیم می‌گیرد و در صورت لزوم، اصلاحاتی در آن انجام می‌دهد. دو پارامتر سهمیه‌بندی را مورد بحث قرار می‌دهد: ۱- سهمیه هر کشور در جمع کل سرمایه صندوق؛ ۲- قدر مطلق سهمیه و کل سرمایه صندوق.

مسئله تجدید نظر در مورد سهمیه کشورها در سرمایه صندوق به طور مکرر مطرح شده، اما ایالات متحده آمریکا به عنوان سهامدار اصلی صندوق، مانع این امر شده است. سهم آمریکا برابر ۱۷/۴۶ درصد است. برای جلوگیری از این یا آن تصمیم‌گیری در شورای حکام و هیأت مدیره، لازم است کل سهمیه کشورهای عضو ۱۵٪ باشد. این، یعنی سهمیه ایالات متحده حق جلوگیری دارد.

روند بازنگری مقادیر مطلق سهمیه و سرمایه با موفقیت بیشتری پیش می‌رود. در سال ۲۰۱۰، چهاردهمین تجدید نظر در سهمیه‌ها انجام گرفت، که در آن، تصمیم به دو برابر شدن سهمیه و سرمایه اتخاذ گردید. ایالات متحده چند سال از اجرای این تصمیم جلوگیری کرد، اما در سال ۲۰۱۶ به اجراء گذاشته شد. سرمایه صندوق تا ۴۷۷ میلیارد واحد حق برداشت ویژه (واحد ارزی ویژه، تعیین شده از سوی صندوق بین‌المللی پول برای اعطای وام به کشورهای عضو صندوق)، یا معادل ۶۸۷ میلیارد دلار افزایش یافت. موضوع افزایش سرمایه (به موازات تجدید نظر در سهمیه کشورها) در سال ۲۰۲۰ دوباره مورد بحث قرار گرفت، اما هیچ تصمیمی اتخاذ نگردید.

به صندوق پیشنهاد شد که به انتشار گسترده واحد پولی خود- ابزار غیرنقدی ذخیره و پرداخت خود دست بزند. لازم به ذکر است که در سال ۱۹۶۹ صندوق در باره انتشار ارز ویژه خود که می‌توانست برای تکمیل موقعیت‌های ذخیره کشورهای عضو صندوق بین‌المللی پول مورد استفاده قرار گیرد، تصمیم گرفت (مقدار موقعیت ذخیره، حدود وام‌های اعطائی صندوق به کشورهای عضو را تعیین می‌کند). این، در واقع یک ارز غیرنقدی با استفاده محدود بود. پس از آن بسیاری‌ها با عطف توجه به چنین ابتکار صندوق نتیجه گرفتند، که این، به احتمال زیاد، نمونه اولیه ارز جهانی است که به عنوان جایگزین دلار آمریکا آماده می‌کنند.

انتشار وسیله غیرنقدی ذخیره و پرداخت از اول جنوری سال ۱۹۷۰ شروع شد و سه سال ادامه یافت. این نخستین توزیع ابزار غیرنقدی ذخیره و پرداخت بود. در سال‌های ۱۹۷۰ الی ۱۹۷۲، ۹/۳ واحد ارز غیرنقدی که معادل دلار

امریکا بود، منتشر شد و محتوای طلا در واحد جدید به نسبت هر اونس فلز ۳۵ واحد ارز غیرنقدی تعیین گردید. در محدوده مبلغ مذکور، صندوق بین‌المللی پولی ارز غیرنقدی را بین کشورهای شرکت‌کننده توافقنامه به نسبت سهم و سرمایه آنها در صندوق توزیع کرد.

پس از آن که در کنفرانس جامائیکا (جنوری ۱۹۷۶) به جایگزینی استاندارد دالر- طلا با استاندارد دالر-کاغذی تصمیم گرفته شد، اشتیاق صندوق و اعضای آن به انتشار مجدد ابزار غیرنقدی ذخیره و پرداخت فروکش کرد. دومین توزیع وسیله غیرنقدی ذخیره و پرداخت در سال‌های ۱۹۷۹-۱۹۸۱ انجام گرفت (سالانه ۴ میلیارد، مجموعاً ۱۲ میلیارد ارز غیرنقدی). این یک دوره نسبتاً دشوار برای دالر پس از شکل‌گیری به عنوان تنها ارز جهانی بود. در صورت عدم موفقیت در اصلاحات واحد ارز غیرنقدی (آن را طلای کاغذی می‌نامیدند) قرار بود دالر امریکا را تحت پوشش قرار دهد. در اوایل دهه ۱۹۸۰، موقعیت دالر امریکا به تدریج تقویت شد. گزینه اصلاح نظام ارزی- مالی جهان با جایگزینی دالر و طلا با واحد پولی فراملی به دست فراموشی سپرده شد.

تا پایان سال ۱۹۸۱، مجموع ۴/۲۱ میلیارد واحد ارز غیرنقدی منتشر شده توسط صندوق، بین ۱۴۳ کشور عضو صندوق توزیع گردید. در آخر سال ۱۹۸۱ این مبلغ بدون احتساب طلا، به ۵/۵ درصد کل ذخایر ارزی جهان رسید. در عین حال، بیش از دو سوم از جمع کل ارز غیرنقدی توزیع شده را کشورهای توسعه یافته اقتصادی، از جمله ایالات متحده ۲۳ درصد و به همین میزان ۱۰۰ کشور در حال توسعه دریافت کردند.

توقف انتشار طلای کاغذی نزدیک به سه دهه به طول انجامید. از وجود ارز غیرنقدی فقط کارشناسان حرفه‌ای در امور مالی با گرایش بین‌المللی اطلاع داشتند. اما صندوق، در تاریخ ۲۸ اگست سال ۲۰۰۹، سومین توزیع ارز غیر نقدی به میزان ۲/۱۶۱ میلیارد واحد را بی سر و صدا انجام داد. در عرض یک روز جمع کل ارز غیرنقدی تقریباً هشت برابر افزایش یافت! اندک مدتی بعد (۹ سپتمبر سال ۲۰۰۹) توزیع چهارم دیگری نیز به صورت یک باره به میزان ۵/۲۱ میلیارد واحد ارز غیرنقدی انجام گرفت. حجم کل ارز غیرنقدی صادر شده در مدت زمان کوتاهی به ۱/۲۰۴ میلیارد واحد رسید. انتشار ارز غیرنقدی امکان تجدید ذخایر ارزی کشورها را که در برخی از آنها رو به اتمام بود، فراهم کرد.

و دوباره زمان توقف در انتشار ارز غیرنقدی فرارسید، که یازده سال و نیم ادامه داشت. اما در اوایل سال ۲۰۲۱ شایعاتی در این باره پخش شد، که صندوق بین‌المللی پول برای توزیع جدید، بزرگترین توزیع ارز غیرنقدی آماده می‌شود. در مورد این پیش‌بینی‌ها من در ماه مارچ نوشتم، اما مسأله از حدسیات فراتر نرفت. و در بیانیه ۸ اپریل ذکر شده است: «ما از صندوق بین‌المللی پول درخواست می‌کنیم که به منظور توزیع جدید ارز غیرنقدی به مبلغ ۶۵۰ میلیارد دالر امریکا یک قرار جامع صادر کند تا ضمن افزایش شفافیت و پاسخگویی در گزارش‌دهی و استفاده از ارز غیرنقدی، بتواند به تأمین نیازهای دراز مدت جهانی برای تکمیل ذخایر ارزی کمک کند».

مقدار مشخص شده معادل تقریباً ۴۵۵-۴۶۰ میلیارد واحد ارز غیر نقدی است. اجرای عملی این توصیه هیأت مدیره صندوق بین‌المللی پول به معنای آن است، که مقدار کل ارز غیرنقدی بیش از سه برابر حجم فعلی طلای کاغذی افزایش می‌یابد. این مبلغ در آخر سال ۲۰۲۰ تقریباً ۷ درصد از کل ذخایر ارزی کشورهای عضو صندوق بین‌المللی پول را تشکیل می‌داد. به گمانم، این یک گام دیگر به سوی گذار جهان به ارز فراملی غیرنقدی است. صندوق بین‌المللی پول می‌فهمد، که زمان دالر امریکا به آخر رسیده و در حال آمادسازی یک میدان هوایی جایگزین به نام ارز غیرنقدی می‌باشد. برای صندوق بین‌المللی پول، این به معنای تحقق رؤیای نیم قرن- تبدیل شدن به یک بانک مرکزی جهان است.

* - پرفسور، دکتر علوم اقتصادی، مدیر مرکز پژوهش‌های «شاراپوف» روسیه پژوهشگر مسائل پشت صحنه

منبع:

<https://www.fondsk.ru/news/2021/04/10/mezhdunarodnyj-valjutnyj-fond-i-novaja-versija-vashingtonskogo-konsensusa-53345.html>